

11
Tähtetty 5/XII - 38

Keihäänkärkien KM 10749 löytöpaikka Messukylän pitäjän Pappilankylän Kartanonsaarella; paikan tutki Muinaistieteellisen toimikunnan määräyksestä 31. 5. 1938 allekirjoittanut Jouko Voionmaa.

valokuvat 11560, 11561

1 karttaliite

taloud. kartta lehti Orivesi

venäl. topogr. kartta

1:42000 lehti 1917.

Kesäkuun 17. päivänä 1937 museonjohtaja Gabr. Engberg Tampereelta ilmoitti että Kartanonsaaresta oli löytynyt keihäänkärki ja toistamiseen 8. 9. 1937 kahdesta muusta samankaltaisesta ja samasta paikasta löydetystä aseesta. Maisteri J. Leppäaho kävi lokakuussa 1937 tarkastamassa löytöpaikkaa, mutta kaivaustyöt jätettiin toistaiseksi, ^{mutta} ja 31. 5. 1938 suoritettiin Kartanonsaarella tarpeelliset tutkimukset.

Kartanonsaari sijaitsee Näsijärven eteläosasta itäänpäin työntyvän Aitolahden etelärannalla lähellä manteretta ja kartanon edustalla Messukylän puolella. Saaren etäisyys Aitolahden kirkosta on 2,5 km 173° siis melkein etelään. Messukylän Pappilan yksinäistalosta lohkaistun Kartanon talon entisenä omistuksena ja sen mukaan saari on saanut nimensä, vaikka sen nykyisin omistaa viisi tamperelaista perhettä, joista kullakin on siellä oma pikkupalstansa. Löydöt oli tehty rautasorvari Arvo Lumion (10749:1) ja kauppias N. N. Pynnösen (ennen herran N. N. Rauhalan) mailta. Kummankin asuinrakennukset ovat matalilla sorakunnailla, mutta niiden välissä on painanne, jonka maaperä, samoinkuin saaren rannoilla on pelkkää savea.

Ensin tutkittiin 10749:1 löytöpaikka rautasorvari Arvo Lumion maalla. Tämä keihäänkärki oli tullut esiin maasta perunan-
kylvössä lähellä asuinrakennusta sorakumpareen sisästä. Ruokamul-

takerros on tällä kohtaa vain n. 10 - 15 cm vahva, sen alla on soraa; mäessä on muutamia suurempia maakiviä. Kaivauksessa, joka lopuksi oli 28 m² laajuinen, ei havaittu mitään erikoista.

Keihäänkärjen 10749:2 löytöpaikka on kauppias Pynnösen asuinrakennuksen edessä. Maa on täällä etelään loivasti viettävää rinnettä ja karkeata soraa. Kauppias Pynnösen hallussa oleva rakennus on kalliopohjalla, joka löytöpaikan lähellä muuallakin paljastuu. Puutarhaa tehtäessä on maata tasoitettu ja täytetty niin, että alkuperäinen maanpinta on muuttunut. Kaivauksissa löydettiin 32 cm syvyydestä liesikiveys, jossa oli harvaksen kiviä, keskikohdan kivet ja hiilipesäke korkeimmalla ja ympärillä palanutta punaista maata. Liesi on n. 3 metrin päässä Lumion ilmoittamasta keihäänkärjen löytöpaikasta. Liedestä ei löytynyt mitään esineitä. Sen ja keihäänkärjen yhteenkuuluvaisuus lienee kuitenkin todennäköinen.

Heittokeihäänkärjen 10749:3 löytöpaikka oli Lumion mukaan n. 10 m Pynnösen rakennuksesta itäkaakkoon, rantarinteessä. Maa oli savea aina 50 - 60 cm syvyyteen asti. Koeoja kaivettiin, mutta löytöjä ei saatu.

Kartanonsaaren löytöpaikat osoittavat näinollen, ettei siellä luultavasti ole ollut kiinteää asuinpaikkaa vaan ainoastaan tilapäinen oleskelupaikka.

Helsinki 13/6 1938.

Jouko Voionmaa

Messukylä,
Kartanonsaari

11559

Kartanonsaari eteläkaakosta; oikeanpuoleinen kaahasta näkyvässä olevasta rakennuksesta on rautasorvari Sunnion, vasempi Valinin löytöpaikat ovat pyyhki vastaiden Sunnussa

11560

Kauppiaas Pynnisen rakennus.
Pojat ja miehet ovat kukin löytöpaikoilla: etualalla 10749:1 takana vasempi 10749:2 (jossa lieki oli), oikealla 10749:3, etelästä.

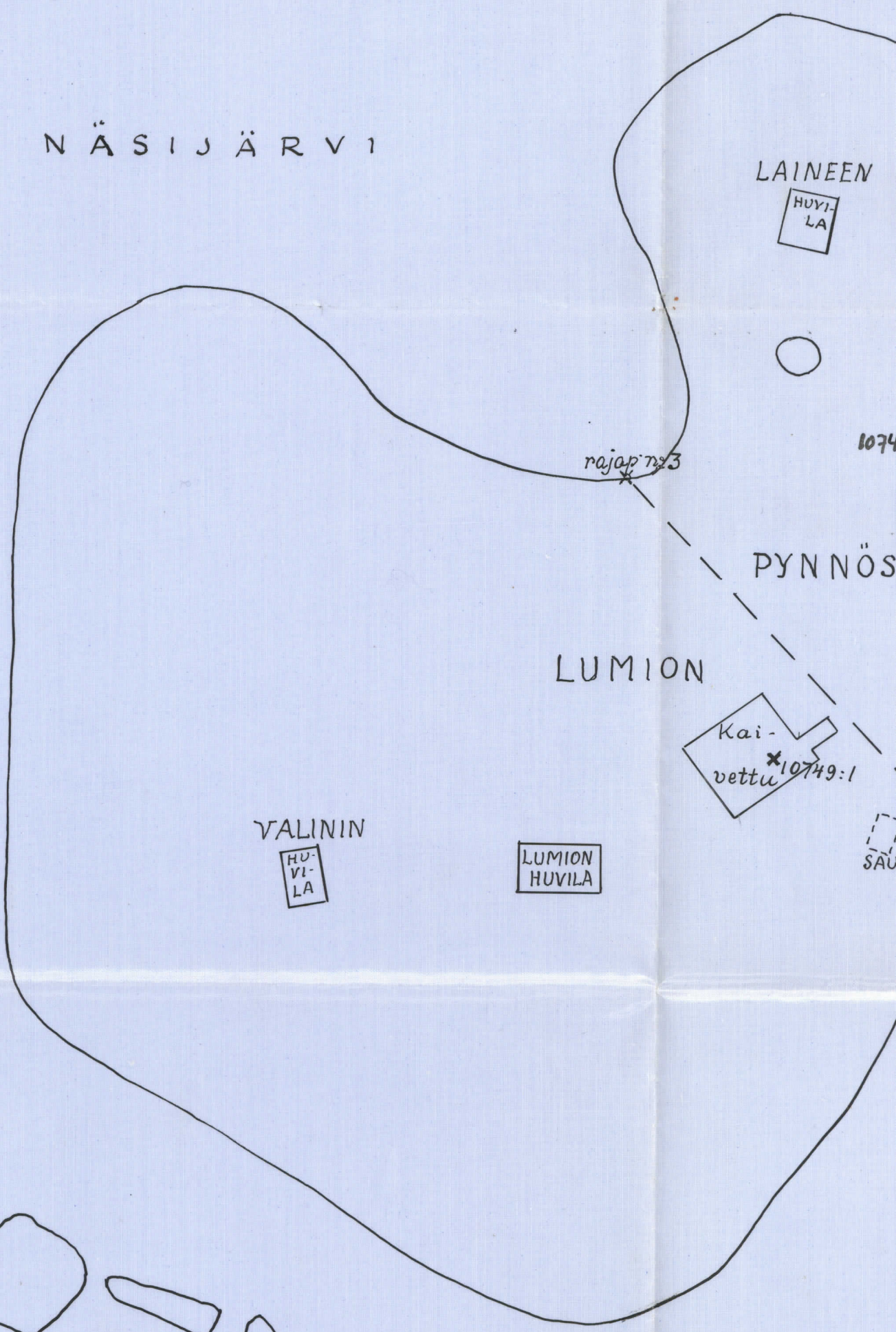
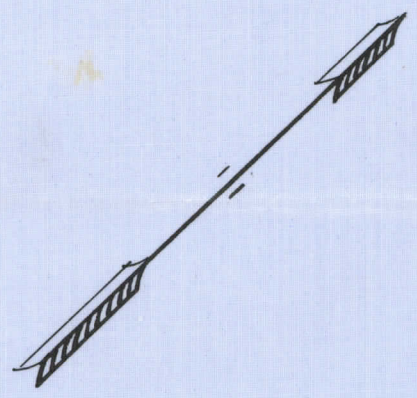
valok. J.L. 37

liite Jh-maan kaivauskertomukseen

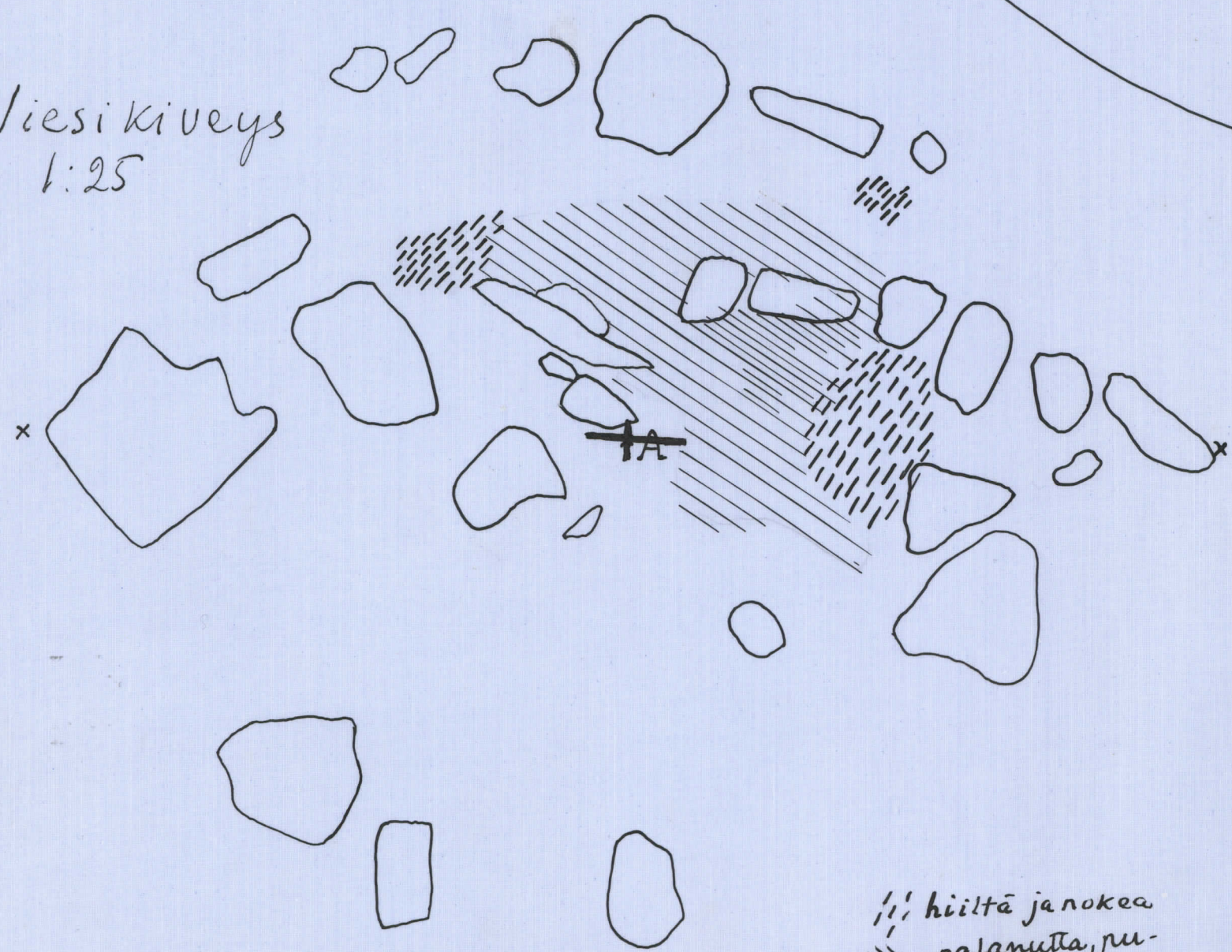
Messukylä, Pappila
Kartanonsaari

30.5.38
J.V.
1:500

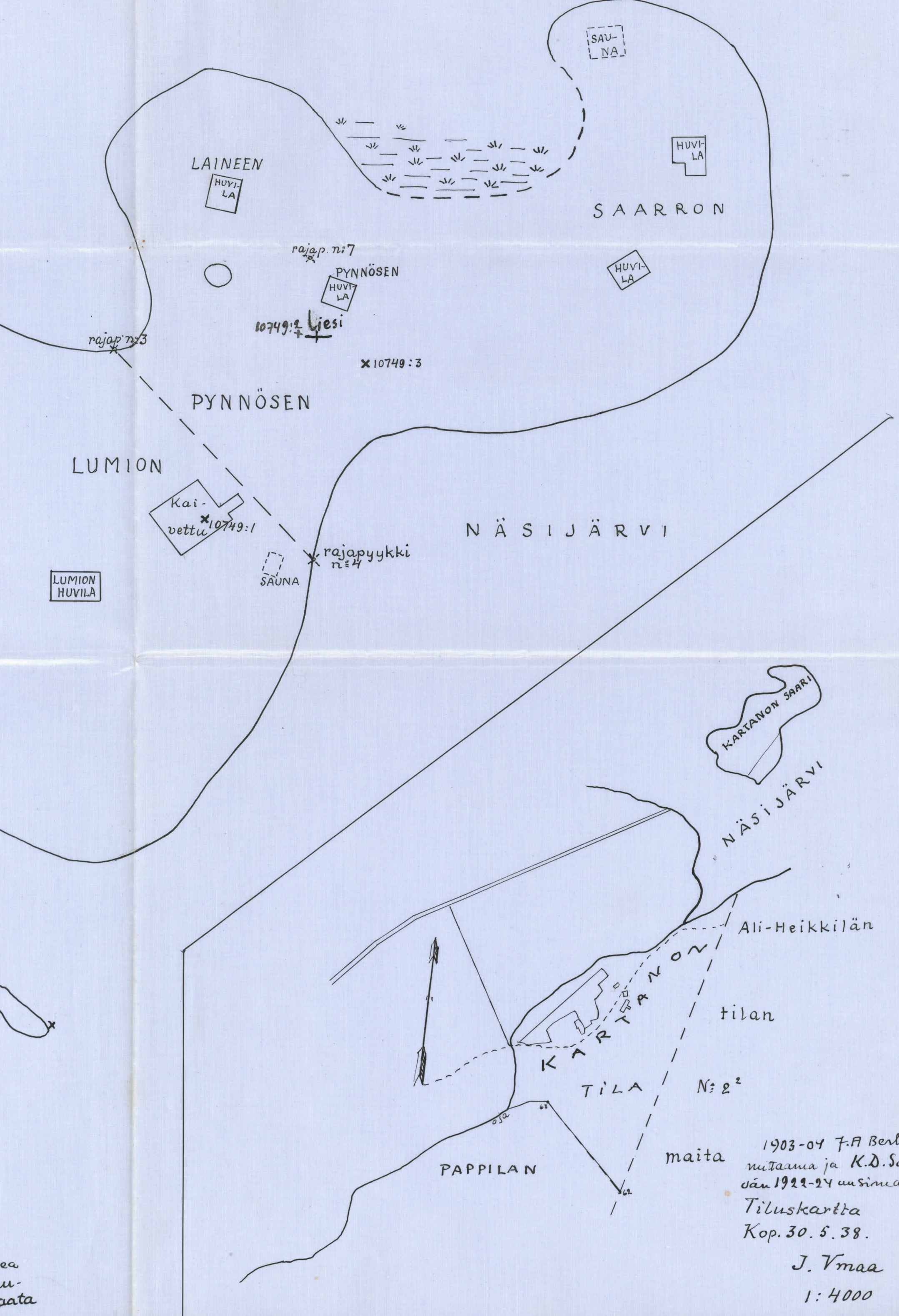
NÄSIJÄRVI

liesikiveys
1:25

/// hiiltä ja nokea
palanutta, pu-
naisista maata

1903-04 F.A Berlinin
 mitaama ja K.D. Siner-
 sän 1922-24 uusima
 Tiluskartta
 Kop. 30.5.38.

J. Vmaa
 1:4000

ea
 u-
 rata